

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

16. De ijs, qui vouere possunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

At cum votum perfoluimus, eo ipso, meritum au-
genus, copiosius premium commeriti, quia, ut
dixi, opus ex voto factum, est duplicis virtutis of-
ficium.

Decimonono quæritur, An peccet is, quem sui
voti facti pœniteat? Respondeo, quosdam opinari
nos semper peccare, quoties pœniteat nos vouisse.
Attamen dicendum est, eum peccare, qui vo-
tum factum violare constituit: aut qui negligit,
vel ultra tempus constitutum segniter proro-
gat. Enimvero is lethale peccatum non contra-
hit, qui cum in animo habeat votum reddere, nõ
vouisse vellet: peccat verò si doleat de eo actu,
quo initio vouit: nec enim tibi fas est dolere,
quod honestatis, ac virtutis opus effeceris: ac
proinde tibi nõ licet dolere, quod votum feceris.

Cap. XVI.

De ijs, qui vouere possunt.

Primò quæritur, Quinam vouere queant? Re-
spond. quosdam iure naturali vouere non
posse, alios verò iure Canonico à vouendo
prohiberi. Quicumq; igitur mentis compos non
est, iure naturali vouere non potest. Item in ijs
rebus, in quibus aliquis alieno iuri, & potestati
subijcitur, votum facere nequit, quia sui iuris
persona non est, aut quia res aliena est.

Secundò quæritur, An Episcopi, & alij Superi-
ores Antistites, quippiam vouere possint? Re-
spondeo, iure Canonico esse constitutum, ne vo-
tum suscipiant, quo vinculum, per quod sunt su-
is Ecclesijs additi, & obligati, dirimatur sine Ro-
mani Pontificis consensu: vt facile deducitur ex
*c. Nisi cum pridem, De renunciat. c. Licet, De Regularib.
c. Magna, de voto, c. voti redempt.* Nec item possunt
quippiam vouere, quod in graue suarum Ecclesi-
arum, quibus præsumt, detrimentum cedat, eodem
c. Magna, de vot. c. vot. redempt. quare nequeunt lon-
ginquam peregrinationem voto polliceri, quon-
iam diu à suis Ecclesijs absissent. Exceptum tam-
en aiunt Innocentius, Ioan. Andr. Hostien. & An-
ton. Butrius in *c. Ex multa, c. penult. c. vlt. de vot. c.
voti redempt. c. cap. quod Dei timorem, de statut. Monach.
Hierosolymitanæ peregrinationis votum, quod,
teste Abbate ibidem, poterant olim Episcopi susci-
pere in Terræ sanctæ subsidium, cum omnibus
generatim dabatur aditus in Palestinam; nunc
verò non possunt.*

QVAERES, An si Religionis institutum vouer-
int, id voti seruare debeant, modo, quo posuit;
nimirum facultatem petendi abdicandi se mu-
nere Episcopali? Palud. & Siluest. eum sequutus
in *verbo, Votum, q. 1. c. in verbo Religio, 2. q. 8.* aiunt,
eos ad huiusmodi facultatem petendam voto i-
plo compelli. Et cum quis vouet ingressurum se
in religionem, si antequam votum exoluat, Epif-
copus creetur, debet se officio, & dignitate pon-
tificali secundum ius abdicare, & votum, quod
fecit, implere: vt constat ex *c. Per sua, De vot. c. vo-
ti redempt.* Quoniam licet Episcoporum status sit
Religiosorum statu perfectior, religiosus tam-
en potest in Episcopu eligi, & ideo q. vouit se religi-
onem suscipiturum, & ante ingressum in religio-
nem Episcopus eligitur, suum votum implere
cõpellitur, quia religionis professio nõ impedit
quominus religiosus ad Pontificiam dignitatẽ,
& officium prouehatur. At non nisi Romani Põ-

tificis consensu, Ecclesiam, cui est præfectus Epif-
scopus, dimittere potest. *c. Nisi de renun. DE IN DE*
QVAERES, an si longinqua peregrinationis vo-
tum susceperint, ad aliquid faciendum ipseus vo-
ti obligatione adigantur? *Silu. loc. citat.* respondet
eos soluere oportere impensas, quas inter eun-
dum, commorandum, & redeundum fecissent:
laborem verò peregrinationis, cum vigilijs, præ-
cibus, ieiunijs, & alijs pietatis officijs commuta-
re debere. Alia verò vota facere queunt, vt dan-
di eleemosynas, ieiunia seruandi, preces
adhibendi, & alia similia faciendi. Sic Innocen-
tius, Hostien. Ioan. Andr. Abbas *locis supra citatis.*

Tertio quæritur, An Clerici in dignitate Ec-
clesiastica constituti, vel animarum curæ præ-
fecti, vel Beneficium habentes, quod residenti-
am Clerici iure communi requirit, quales sunt Pa-
rochi, Archipresbyteri, Archidiaconi, Decani,
Præpositi, Priores, Canonici, ac similes aliquid
vouere possint? Respondent Innoc. Hostien. Ab-
bas *locis citatis.* & Siluest. *religio, 2. q. 8.* fas esse cui-
bet Ecclesiæ præfecto, vel Clerico præter Epifco-
pum, deposita cura vel dignitate, aut Ecclesiasti-
co beneficio legitime, & ritè abdicato, vel etiam
cura, dignitate, & beneficio nondum depositis, Reli-
giosam vitam suscipere: & addit S. Tho. 2. 2. q. 189. ar. 7. id eis concedi etiam Episcopo contradi-
cente; petita tamen facultate, quamuis non obti-
neatur. Vtrumq; colligitur ex *c. Dna. 19. q. 2. c. Licet de
Regularib.* Eorumq; beneficia nulli conteri iure
possunt, nisi post professionem expressam, vel ta-
citam Religionis, vel nisi euidenter confiterit
eos vitæ institutum mutare voluisse, *c. Beneficium.
De Regular. in 6.* Fructuum autem beneficij ante
professionem emissã, iusta, ac debita portio tribui
debet Vicario in eorum locum successore, & Ecclesiæ
inservienci: reliquum, vt quorundam sententia
docet, cedit in vsum eius, ne religioni sit oneri,
vt ait *Silu. religio, 2. q. 88. & Angel. Noui. q. 22.* Quam-
uis alij doceant, conseruari debere, & impendi
in vsum Ecclesiæ, cui seruiebat, id ex eo colligunt,
quod habetur in *c. Quia sepe. De elect. in 6.* Sed fortal-
tis vtraq; sententia non ineptè conciliabitur: ita
vt prima locum habeat, quando Monachorum
coenobium commodè Nouitium alere, & su-
stentare potest sine alio vitæ subsidio; secunda
verò, quando nihil habet, vnde eum sustentare
queat. Sic conciliat Gemilian. in *c. Beneficium, de Re-
gular. in 6. c. in c. Quia sepe, de elect. in 6.* nam in *c. Quia se-
pe*, solummodo de Ecclesia vacante tractatur. A-
lia item vota facere nequeunt cum graui Eccle-
siæ, cui præsumt, detrimento sine Episcopi consen-
su, cætera verò vouere possunt.

QUAERES, an simpliciter, hoc est, absq; vllò Epif-
scopi consensu, possint votum vltimarum su-
scipere: hoc est, vouere peregrinationem ad san-
ctum Templum Hierosolymitanu, in Terræ san-
ctæ subsidium? Respondent Hostien. & Abb. in
c. Ex multa. c. vlt. de vot. c. voti redempt. quibusdam
esse visum, hoc eis licere, quoniam libera à Ro-
mano Pontifice facultas conceditur, præterquã
Episcopis, his omnibus, qui Christianis in Terra
sancta commorantibus, aliquid subsidij, ac utili-
tatis asserre queunt. *c. Ex multa de vot. c. voti red. A-
lij opinantur id non licere, nisi Rom. Pont. aut Epif-
scopi permisso, ex c. Fratemitati, de cler. non resp. vlt. vlt.*

bi habetur: Clericum alterius diocesis absq; commendatijs licetis sui Episcopi non debes recipere. Aut nisi tempore, quo omnibus generatim in Terram sanctā aditus pateret, vt docent Hostiensis, & Abb. in ca. vii. de vot. & vot. redempt.

Quartò queritur, An liceat Monachis aliquid vouere absque expresso, vel tacito sui Abbatis consensu? Dux sunt opinioniones: Prima negat licere, quia Religiosus propriam voluntatem, qua sese abdicauit, non habet: vt c. Monacho, 20. q. 4. ex Regula S. Basilij aperte dicitur: Monacho non licet vota suscipere sine sui Abbatis consensu, si autem quippiam vouerit, seruandum non erit. Et ratio redditur, quia, inquit, propria se voluntate abdicauit. Et c. Noluit, 33. q. 5. habetur, religiosum propriam voluntatem non habere, quā in Abbatem trātulit. Sic Ric. in 4. d. 38. a. 4. q. 1. Angel. Votum. 2. n. 2. Rosel. votum. 4. m. 14. Maior in 4. dist. 38. quest. 4. vers. dubitatur, qui vouere possunt. Primum, quia humana fragilitate, & religioſe vitæ oneribus bene perspectis & consideratis nulla potest addi noua obligatio sine periculo, & damno eorum, ad quæ faciendā, regularis obseruantia Monachum adstringit. Deinde, quia Religioſi votum est eius conditionis, vt in illud omnia alia temporalia cōmutetur, iuxta id, quod habetur in c. Scripturae, de vot. & vot. red. Secūda opinio affirmat, licere Monacho vota soluere absq; Abbatis consensu: dummodo vouentis animus non sit promissa præstare contra Abbatis voluntatē, aut cum eius incommodo. Ita ex S. Th. 2. 2. q. 88. a. 2. ad 3. & ad 4. colligit Cai. 2. 2. q. 88. art. S. Sot. li. 7. de iust. q. 3. art. 1. dub. 2. Silu. votum 3. q. 3. Palud. 4. d. 38. q. 4. art. 2. concl. 6. Hæc opinio magis cum ipsa ratione congruit, quoniam huiusmodi votis subest tacita conditio, si nimirum Abbati placuerit. Sic etiam opinatur Nau. in Man. c. 12. n. 67.

Quintò queritur, An Monachorum Vota sine Abbatis expresso, vel tacito consensu facta, rata, & firma sint? Et questio intelligitur de ijs votis, quæ sine regularis instituti detrimento persolui queunt. Ricardus, Angelus, Rosella, & Maior locis citatis, negant ea vota vilius esse momenti propter ea argumenta, quæ paulo ante proposui. Paludanus verò, Siluester, Caietanus, Sotus, & Nauarus supra citati affirmant ea vim habere, quousque Abbas ea irrita fecerit: quæ sententia mihi verior apparet: dummodo vouens non habeat in animo contra Abbatis voluntatem, aut Regulæ obseruationem venire.

Sextò queritur, Num Monachus, qui quippiam sine Abbatis consensu vouit, votum debeat Abbatem aperire, vt iure id persoluere queat? Respondeo, si quippiam vouerit ex numero eorum, quæ Regulæ, Constitutionesque prohibent, debet Abbatem de uoto certiore facere, nisi probabiliter crediderit eum illud acceptum, ac ratum habiturum: & tunc iure potest, q̄ vouit, exequi: alioquin minime; quoniam huiusmodi voto tacita conditio subest, si Abbati placuerit. Si verò vouerit aliquid eorum, quæ nec regulis, nec cōstitutionibus, nec vili præcepto aduersatur; nulla lege, iureque cogitur id Abbati patefacere: & proinde debet votū implere, cum potest, quousque illud Abbas rescindat, & irritum reddat. Sic Caiet. & Sotus locis supra citatis.

Septimò queritur, an Abbates, & cæteri Re-

ligionum præfecti quippiam vouere queant? Respondeo, nihil eos posse vouere, quod eorum munus impediatur. cap. Abbates 18. questio. 2. dicitur: Abbates pro humilitate Religionis in Episcoporum potestate consistant. Alia verò vota, quæ nihil obstant eorum publice functioni, & administrationi suscipere possunt. Quod si de aliqua re dubitetur, inturbet necne eorum munus; peti debet eorum, quorum sunt potestati subiecti, consensus. Olim iure communi Abbates in Episcoporum potestate erant, vt constat ex cap. Abbates, cap. Abbas, cap. Monasteria, 18. q. 2. nunc verò Romani Pontificis beneficio ab Episcoporum iurisdictione, & potestate liberi, soluti que sunt.

Octauò queritur, an seruis liceat aliquid Deo polliceri? Respondeo nihil posse, quod debitum Domino obsequium, vel ex toto, vel ex parte perturbet, vel impediatur. Et quoniam quicquid seruus habet, domini est, siue ad personam, siue ad operas, siue ad res pertineat; ideo nec reale votum emittere potest. L. Si quis rem. ff. de pollicitat. dicitur: Seruus sine auctoritate Domini voto non obligatur. Idem colligitur ex c. Si quis seruum. 17. quest. 4. Posset verò seruus cætera vouere, quæ nihil prorsus Domino incommodant, Verbi gratia, preces, castitatem, & id genus alia. Innocentius, Hostiensis, Ioan. Andr. Abbas in ca. Scripturae, de voto, & vot. redempti. Theologi Palud. Caiet. Sotus cum S. Th. in 2. 2. quest. 88. art. 3. Siluest. Angel. Rosell. locis supra citatis.

Nonò queritur, an filiofamilias fas sit, aliquid vouere? Respondeo nihil vouere posse eorum, quæ debitam domus, ac familiæ administrationem impediunt; cætera verò posse. Vnum tamen est simplex Religionis votum, quod liberè potest facere etiam ante pubertatis annos; pater tamen habet ius irritum illud faciendi. Vnde animaduertendum est impuberes, solemne Religionis votum, etiam si fuerint rationis compotes, ac doli capaces, emittere non posse. c. 1. de Regularib. in 6. vbi ei, qui ante decimum quartum ætatis annum exactum, Religionis institutum solemni professione susceperat, libera facultas datur ad seculum redeundi: quod idem prius in c. Ad nostrā, de Regularib. fuerat constitutum. Potest enim ius Canonicum eiusmodi vota irrita reddere, ne adoleſcentes in ea ætate temerè, & inconsideratè Mōnasticam vitam arripiant. Scire autem oportet, ante Concilium Tridentinum iure antiquo post decimum quartum annum expletum, iuuenes Religioſorum instituta potuisse solemni voto profiteri: postea verò, decimus sextus annus completus ab eodem Concilio Sessio. 25. cap. 15. de Regularib. requiritur ad professionem emittendam; alioqui nulla est Religionis professio: impuberes tamen simplex Religionis votum facere possunt; ac cætera personalia vota, quæ patris potestati non derogant, si doli capaces & metis compotes sint. S. Thomas 2. 2. questione 88. articulo octauo. & cæteri Theologi, & Summistæ supra citati.

Decimò queritur, an liceat uxori sine viri consensu aliquid vouere? Respondeo ex Augustino in questionibus super Numeros (vt refertur capite Noluit, & cap. Manifestum, 33. que. 5.) non posse votum abstinentiæ facere; & proinde nullum aliud, si debita, ac necessaria coniugij obsequia, & ope-

ra impe-

ra impediatur, ac turbet. Hoc igitur ita est intelligendum, ut quæ maritum offendunt, vel eius auctoritati, & potestati aliqua ex parte officiant, vota rata non sunt sine expresse, aut tacito eius consensu: quæ verò nihil viro nocent, vim, & locum habent, nec possunt ab illo dissolui. Glossa in c. Manifestum, 33. q. 5. communi consensu recepta. Si roges, an contra vir sine vxoris consensu vouere aliquid possit: Innocentius, Andreas, Antonius Butrius in c. Scriptura, de voto, & vot. redempt. aiunt non posse, quia vir, & vxor sunt pares. Sed verius est, quod Hostien. & Abb. in cap. Scriptura, de vot. & vot. redempt. & Glossa in c. Manifestum, 33. q. 5. tradiderunt, eum posse; quoniam vir est caput mulieris, 1. Cor. 11. & c. Cum caput, 33. q. 5. licet sint pares coniuges in petendo, & reddendo debito, ut dicitur in c. Gaudemus, de diuor. ijs.

Cap. XVII.

Quando, & quomodo Vota possint irrita reddi.

Primò queritur, quot modis vota dissoluantur, siue quot modis quis à voto solvatur?

Resp. multis: ut docent Soc. l. 7. de Inst. q. 4. a. 1. Siluest. votum 4. q. 1. Angel. votum 2. c. 4. Nauarr. in Man. c. 12. n. 63. Rosel. votum 5. Ricard. in d. d. 38. ar. 4. q. 1. **Primò**, absolute. **Secundò**, commutatione. **Tertiò**, redèptione. **Quartò**, relaxatione. Explico singulos breuiter. **Tunc** voti vinculo quis absoluitur, quando Ecclesiastici Superioris auctoritate voto liberatur. **Votum** verò commutatur, quado eadem auctoritate obligatio, siue materia voti in aliam materiam trãsfertur: Ut si peregrinationem voueris, quam Episcopus in ieiunia & eleemosynas commutat. **Votum** verò redimitur, cum eius obligatio pecunia loco eleemosynæ data compensatur. **Redemptio** enim voti nihil aliud est, nisi peculiaris quædam eius, vide licet in pecuniam commutatio. **Commutatio** enim fit in quamlibet rem; redemptio verò non nisi data pecunia. **Porro** votum irritum fit, siue Canonici iuris interpretes, & Theologi loquuntur, irritatur, quando Superioris, etiam ciuilem, siue profanam potestatem habentis, auctoritate omnino voti vinculum tollitur; aut quando non impleta, qua factum est, conditione expressa, vel tacita finitur, & cessat eius obligatio. Ex dictis perspiciatur, quid intersit inter hæc, videlicet, irritum votum facere, commutare, redimere, relaxare; de qua re Sotus, Siluester, Angelus, Nauarrus, locis citatis.

Secundò queritur, An vota facta antequam ijs, qui vouerant, essent in cura, & potestate alterius, irrita fieri queant ab eo, in cuius potestatem deuenere: Vt puta, an votum vxoris factum ante coniugium, & votum serui, quod ante seruitutem fecerat, & votum Monachi, quod ante ingressum in Religionem susceperat, maritus, dominus, aut Abbas possint dissoluere? **Inter** omnes conuenit posse huiusmodi vota irrita fieri, si aliqua ex parte officiant ei, in cuius potestate, & cura sunt ijs, qui vouerant, constituti. Ut apertè colligitur ex c. Noluit, 33. q. 5. & docent Ricardus, Paludanus, Astenfis, & inter Pontificij iuris Doctores, Innocentius, Hostienfis, Ioannes Andreas, Abbas, quos ci-

tant Siluester votum 4. quest. 2. Angel. votum 2. numero. Nauarrus cap. 12. numero. 65. versum. in c. 1. in c. 1. in c. 1.

Tota igitur præsens quæstio est de ijs votis, quæ Deo ante nuncupauerant, & nunc nihil domino, aut marito, aut Abbati nocent; de quibus prædicti auctores nihil expresse meminerunt. **Videtur** quibusdam, ea posse dissolui: quoniam ijs auctores generaliter concedunt posse omnia relaxari. Et ratio id videtur efficere, quia etsi voluntas eorum, qui vouerant, dum vota facerent, alteri subiecta non erat, modo tamen subijcitur. **Mihividetur** distinguendum. Nam in primis, aut vota sunt Monachi, aut serui, vel vxoris, vel alterius. **Vota** Monachi omnia, quæ fecit antequam Monachus esset, in votum Religionis perpetuæ ipso iure commutantur, ut infra clariùs apparebit. **At** verò vota ante seruitutem, vel coniugium facta, si domini, vel mariti debitis obsequijs aliqua ex parte sint incommoda, dissolui possunt: cetera non item, quia, ut statim dicemus, non omnia vota serui, vel vxoris potest Dominus, aut maritus irrita facere:

Tertiò queritur, Penes quos sit potestas dissoluenti, hæc est, irrita faciendi vota? **R**esp. cum Sotus lib. 7. de Inst. quest. 3. artic. 1. Siluest. votum 4. quest. 2. Angel. votum 2. numero. 11. Nauarr. c. 12. numero. 65. in Manuali, esse penes eos, quorum potestati, curæ, administrationi rei domesticæ & familiaris subiecti sunt, qui Deo vota nuncupant; è quibus sunt dominus, pater, tutor, curator, maritus, Abbas, comparatione seruorum, filiorum familias, pupillorum, minorum, vxorum, & Monachorum. **Ex** quo intelligitur, eiusmodi auctoritatem non esse Ecclesiasticam, aut spiritualem, sed ciuilem, & profanam. **Deinde** hanc potestatem non ex iure Canonico, sed ex iure naturali descendere; quoniam tota in gubernatione & administratione rei domesticæ & familiaris innititur, aut in potestate, qua quidam non suis, sed alieni iuris esse dicuntur, cuiusmodi sunt seruus, & filius familias. **Vnde** fit, ut hæc potestas vota irrita faciendi sit etiam penes gentes à Christi fide & Religione alienas. **P**ostremò constat, hoc ius pertinere ad Superioris potestatem ratione rei, & materie voto promissæ: quæ cum Superioris potestati aliqua ex parte noceat, ipsi subijcitur; & proinde votum locum, & vim non habet, nisi ratum id habeat. **Hinc** etiã efficitur, ut penes Episcopum non sit talis auctoritas rescindendi vota eorum, quorum spiritualis cura est ipsi commissa: non enim domesticam eorum administrationem & curam gerit.

Querens, an saltem Romanus Pontifex auctoritatem habeat reddendi irrita, & dissoluendi vota laicorum, seu hominum secularium? **R**esp. non habere, quia eius cura non est domestica administratio, & gubernatio personarum. **Deinde** querens, an saltem Clericorum, Monachorum, & Religiosorum possint vota rescindere? **S**otus id videtur concedere l. 7. de Inst. q. 3. a. 1. **Sed** distinguere oportet. **Aut** enim sunt vota Clericorum, qui nullius religionis solenni professione adstringuntur: aut sunt vota Monachorum, vel aliorum Religiosorum. **Si** vota sint Clericorum, qui ab omni religionis instituto, & vinculo liberi, & soluti sunt, quauis in ea plenam potestatem sim-

plici.